

УКРАЇНСЬКИЙ РОЗПИС В СУЧАСНОМУ ОЗДОБЛЕННІ БУДИНКІВ

¹ Вінницький національний технічний університет;

² ДПТНЗ «Хмільницький аграрний центр ПТО»

Анотація.

Розглядається український розпис в будівництві, його стилі та їх коротка історія. Розглянуто використання петриківського розпису в старій будівлі. Наведені приклади використання петриківського розпису в сучасному будівництві.

Ключові слова: український розпис, петриківський розпис, самчиківський розпис, інтер'єр, фасади будинків.

Анотація.

The article examines Ukrainian painting in construction, its styles and their brief history. The use of Petrykivka painting in an old building is considered. Examples of the use of Petrykivka painting in modern construction are given.

Keywords: Ukrainian painting, Petrykivka painting, Samchykivka painting, interior, building facades.

Вступ

Український розпис – це не лише техніка декорування, але й жива частина національної ідентичності, виткана з тисяч років історії та культурних традицій [1-4]. Однією з важливих проблем особливостей формування кольорового рішення в дизайні інтер'єру є створення гармонійної кольорової гами [5-9]. Колоритні візерунки, наприклад, популярний петриківський розпис, які прикрашають українські вироби ручної праці, несуть у собі глибокий смисл та символіку, що відображає багатство та різноманіття української культури.

Мистецтво українського розпису бере свою історію з стародавніх часів. Оздоблювали все: від посуду та меблів до будинків та одягу. В залежності від регіону виникнення мистецтво мало різні стилі, притаманні особливості та кольори які в ньому використовувались.

Основними стилями українського розпису в будівництві є петриківський та самчиківський розпис. Найвідоміший та найпоширеніший український петриківський розпис, сформувався у селі Петриківка на Дніпровщині. Техніка поєднує елементи розписів козаків та переселенців з інших регіонів України. У 2013 році внесений до нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО та України.

Самчиківський розпис (Самчиківка) традиційний для межі Волині та Поділля, з початком у селі Самчики. Малюнки, які прикрашали оселі, також служили як обереги. Прикрашаючи самчиківським розписом люди вірили у зв'язок між якістю розмальованої хати та характером господині.

В сучасному будівництві ці два стилі можуть бути дуже вдалим інструментом для оздоблення будинку як зовні так і в середині. На малюнках 1-5 наведено приклад оздоблення внутрішнього інтер'єру та стелі старого та сучасного будинків в стилі петриківського розпису.

На першому малюнку ми бачимо картину, на якій зображений півень, що символізує пробудження і відродження. Навколо малюнка зроблена рамка у вигляді візерунку з різних квітів. На другому малюнку зображено прикрашання стелі малюнком з різних рослин, які мають різну символіку, наприклад: калина символізує дівочу красу, а соняшник – сонце, яке знаходиться в горі, та інші.

На малюнку 3 зображена робоча кімната з прикрашеною шафою петриківським розписом та картиною з права від вікна. На малюнку 4 зображена кухня в якій прикрашено верхню частину стіни. На малюнку 5 зображена вітальня, в яку дуже добре вписана картина з розписом. Як видно на

малюнках, в сучасному інтер'єрі петриківський розпис використовується для оздоблення ліній кімнати однотиповими візерунками, а от від повноцінних малюнків відмовились надавши перевагу картинам з зображенням візерунку.

На малюнках 6-9 зображено приклади фасадів будинків. Розпис використовується як для невеличких візерунків, так і для повноцінних муралів.

Рис. 1. Садиба “Миколин Хутір” (інтер'єр)

Рис. 2. Приклад сучасного оздоблення інтер'єру

Останнім часом в організації міського середовища отримує розвиток використання оптичних ілюзій. Ця особливість найбільш стала відома завдяки графічним об'ємно-просторовим композиціям. У міському середовищі оптичні ілюзії можуть носити як статичний, так і динамічний характер [10-12].

Рис. 3. Садиба “Миколин Хутір” (фасад)

Рис. 4. Бібліотека № 21 м. Вінниця

Рис. 5. Вул. Полтавська у Розсошенцях

Рис. 6. Центр народного мистецтва «петриківка»

На малюнку 3 зображена стара будівля, розписана в петриківському стилі. Як видно на малюнку з сторони входу в будинок вікна оздоблені рамкою з квітів, з іншої сторони будинку написана картина, яка показує сільське життя. На малюнку 4 зображена бібліотека фасад якої прикрашений візерунками по краю стін. На малюнку 5 зображений мурал на якому намальована композиція з різних рослин. На малюнку 6 зображений музей, фасад якого стилізовано під його тематику.

В оздоблені фасадів петриківський розпис може виступати як і величним муралом, так і гарними візерунками, які підкреслюють лінію будівлі.

Висновок

Український розпис може бути дуже гарним інструментом для оздоблення інтер'єру та фасадів в сучасному будівництві. Він може використовуватися в великих масштабах охоплюючи весь інтер'єр та фасад будівлі, або бути його частиною у вигляді невеликих візерунків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гарькава Т.А. Петриківський декоративний розпис : підручник / Т. А. Гарькава. – Дніпро : Ліра, 2017. – 218 с.
2. Смоляк В. В. Єдність утилітарних, конструктивних та естетичних факторів у народному житлі Східного Поділля [Текст] / В. В. Смоляк, В. П. Ковальський, Н. В. Козинюк // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. – Київ : КНУБА, 2002. - № 10. - С. 12-13.
3. Kalafat K. Technical research and development [Text]: collective monograph / Kalafat K., Vakhitova L., Drizhd V., etc. – International Science Group. – Boston, : Primedia eLaunch 2021. – 616 p
4. Погосян С. К. Актуальні методи формування урбанізованого архітектурно-містобудівного середовища [Електронний ресурс] / С. К. Погосян, М. М. Марчук, В. П. Ковальський // Матеріали LI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 21-23 червня 2023 р. – Електрон. текст. дані. – 2023. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2023/paper/view/17598>.
5. Ковальський В. П. Сучасні стилі архітектури [Текст] / В. П. Ковальський, М. О. Постолатій, Д. О. Войтюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт)", квітень-травень 2019 р. – Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.Б. Бекетова, 2019. – С. 136-138.
6. Любарський В. С. Проблеми ревіталізації громадського простору [Електронний ресурс] / В. С. Любарський, А. Ю. Дзюбенко, В. П. Ковальський // Матеріали LI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 31 травня 2022 р. – Електрон. текст. дані. – 2022. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2022/paper/view/15830>.
7. Ковальський В. П. Дизайн міського середовища [Текст] / В. П. Ковальський, М. О. Постолатій, І.М. Вознюк // Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт) : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (15-16 квітня 2020 року). – Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2020. – С. 317-322.
8. Абрамович В.С. Застосування адаптивної архітектури при ревіталізації будівель і міських просторів [Електронний ресурс] / В. С. Абрамович, В. П. Ковальський, А. В. Бондар // Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції "Інноваційні технології в будівництві, Вінниця", 10-12 листопада 2020 р. – Електрон. текст. дані. – Вінниця : ВНТУ, 2020. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itb/itb2020/paper/viewFile/10868>.
9. Очеретний В. П. Сучасні напрямки архітектури [Текст] / В. П. Очеретний, В. П. Ковальський, М. О. Постолатій // Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції "Прикладні науково-технічні дослідження", Івано-Франківськ, 3-5 квітня 2019 р. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2019. – С. 150.
10. Kovalskiy V. Basilica of the National Vote [Текст] / V. Kovalskiy, L. Toalombo // Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції "Інноваційні технології в будівництві (2018)", 13-15 листопада 2018 р. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – С. 171-174.
11. Ковальський В. П. Вплив ревіталізації на розвиток міста [Електронний ресурс] / В. П. Ковальський, Д. Г. Рапава // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 21-23 березня 2018 р. - Електрон. текст. дані. - 2018. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2018/paper/view/5047>.
12. Ковальський В. П. Особливості впливу екстиреру і інтереру дошкільних навчальних закладів на психологічний стан дитини [Електронний ресурс] / В. П. Ковальський, Г. І. Лисій // Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р. - Електрон. текст. дані. - 2017. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2017/paper/view/2869>.

Комарницький Андрій Іванович – студент групи ІБ-226, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail : ivanko787878@gmail.com

Вознюк Ігор Михайлович – викладач ДПТНЗ «Хмельницький аграрний центр ПТО»

Ковальський Віктор Павлович – к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства і архітектури Вінницького національного технічного університету, e-mail: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com ORCID 0000-0002-3103-6319.

Komarnytskyi Andrii I. - student of group 1B-22b, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: ivanko787878@gmail.com

Voznyuk Igor M. – teacher of State Vocational and Technical Educational Establishment — Khmilnyk Center of Vocational and Technical Education.

Kovalskiy Victor P. – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of the Department of Construction, Municipal Economy and Architecture Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com ORCID 0000-0002-3103-6319.